

Äidinkielet ja monikielisyys

Kielikoulutuksen valtakunnallinen seminaari
Helsinki 26.3.2009
Minna-Riitta Luukka
Jyväskylän yliopisto, kielten laitos

Äidinkieli

- "Monikielisyys ja kansainvälisyyden perusta ja kivijalka"
- Äidinkielellä on erityinen asema – mutta usein se on näkymätön, itsestään selvä.
- Mikä äidinkieli oikeastaan on?
 - Ensimmäisenä opittu?
 - Parhaiten osattu?
 - Eniten käytetty?
 - Muihin ihmisiin ja kulttuuriin sitouttava?
 - Äidinkieleksi koettu?
- Yksi vai useampia äidinkieliä?
- Yksi äidinkielen taito vai kehittyvät käytännöt?

- Kielten elämää ja ekologista tasapainoa?
- Äidinkielet voimavarana – osana suomalaista kielivarantoa?
- Riittääkö pelkkä äidinkieli – äidinkielen "perustaito" työelämän tarpeisiin?
- Kuka pitää huolta äidinkielistä?
- Moninaistuvat äidinkielet – rikkaus vai taakka?
- Utopiaa vai realismia?
- Eri äidinkiellillä on erilaiset elinolosuhteet ja mahdollisuudet.

Yleisiä kielten säilymisen edellytyksiä:

- Väestö on demografisesti turvattu, maantieteellisesti keskittynyt.
- Puhujien sosioekonominen status on hyvä, kieltä voidaan käyttää työkielenä
- Puhujilla ja kielellä on tunnustettu asema ja rooli.
- Yhteisön koheesio, yhteiset intressit
- Kielitaito on kaikenikäisten omaisuutta.
- Kielellä on kirjoitettu standardimuoto, jonka yhteisön jäsenet hallitsevat.
- Kieltä käytetään kirjallisessa muodossa kirjallisuudessa, koulutuksessa, medioissa.

Sue Wright 2004

Suomi kielten kaleidoskooppina?

Äidinkieli – äidinkielet – muut kielet